

Sumario | nº34 – Febreiro 2024

CONTRA O ACOSO

Protocolo de Prevención e Actuación fronte ao Acoso

ENTREVISTA

«O humor sexista e tráfobio é o comportamento de acoso máis reiterado»

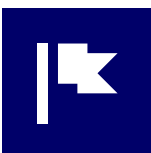
Milena Villar Varela

ENTREVISTA

«O número de universitarios/as que informan ter sido vítimas dalgunha conduta de acoso é moi superior ao número de denuncias»

Lourdes Mirón

Guía Fácil

EDIUS NOVAS

O segundo período de matriculación para iniciar estudos de doutoramento arranca con 383 prazas

EDIUS NOVAS

A transferencia de coñecemento no itinerario formativo

ENTREVISTA

«O éxito da transferencia radica en que o coñecemento chegue á cidadanía e que poida utilizarse»

Adela García Aracil e Rosa Isusi Fagoaga

EDIUS NOVAS

Bota a andar a primeira edición do Premio ao Vídeo TikTok, Instagram ou YouTube Cátedra Institucional Vida Saudable

3MT®

Aberto até o 30 de abril o prazo para participar na terceira edición do 3MT

3MT® CURSO

Three Minute Thesis: O pitch como ferramenta para unha comunicación científica eficaz

EDIUS NOVAS

LinkedIn, un perfil para estar ao día dos cursos, axudas e outras noticias de interese para a comunidade da EDIUS

EDIUS NOVAS

Medio cento de investigadores participaron na Xornada 'Como impulsar os resultados de investigación a través da IA'

ENTREVISTA

Carles Sierra

Director de Investigación en IA do CSIC

«Calquera científico/a hoxe en día debe formarse en Intelixencia Artificial»

María José Carreira

Investigadora do CITIUS

«Moitos resultados de investigación que vemos hoxe foron descubertos con técnicas de IA»

CONTRA O ACOSO

Protocolo de Prevención e Actuación fronte ao Acoso

O 'Protocolo de Prevención e Actuación fronte ao Acoso Sexual e o Acoso por Razón de Sexo, Orientación Sexual e Identidade de Xénero' da USC foi aprobado polo Consello de Goberno en xullo de 2016.

Este protocolo é a resposta da universidade para crear un marco normativo e de políticas activas para garantir os dereitos das persoas acosadas e detectar e combater as situacións de acoso. O preámbulo do texto, recolle que a USC “organízase de maneira democrática, leva a cabo unha decidida defensa da igualdade entre mulleres e homes e asume os principios de liberdade, igualdade, xustiza, pluralismo e compromiso ético como inspiradores da vida universitaria”.

Co obxectivo de crear un espazo óptimo de desenvolvemento do estudo e da creación científica e humanística “resulta capital a erradicación de calquera comportamento atentatorio contra a dignidade da persoa”, en particular as condutas de índole sexual e discriminatorias por razón de sexo que tratan de degradala, “erosionando así o principio de igualdade”. Para garantir que non se produzan este tipo condutas vexatorias, a universidade desenvolve unha serie de medidas que permiten tanto a súa prevención a través de campañas de formación, información e sensibilización como, no seu caso, actuando directamente ante a súa realización.

A Universidade de Santiago de Compostela asume deste xeito o mandato contido en diversos instrumentos internacionais (Principios de Yogyakarta sobre a aplicación da lexislación internacional de dereitos humanos en relación coa orientación sexual e a identidade de xénero; artigo 21 da Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea) e reflectido na ‘Lei 2/2014, de 14 de abril, pola Igualdade de Trato e a non Discriminación de Lesbianas, Gais, Transexuais, Bisexuais e Intersexuais en Galicia’.

Neste vídeo podemos ver en que consiste o protocolo, que se considera acoso, algúns exemplos, as diferenzas entre o acoso por razón de sexo e por orientación sexual e identidade de xénero e que debemos facer se estás sendo vítima, se presencias unha conduta deste tipo ou se es ti a persoa acosadora.

Protocolo acoso USC.

A que lle chamamos acoso sexual, por razón de sexo, por orientación sexual ou por identidade de xénero?

ACOSO SEXUAL

É todo comportamento verbal, non verbal ou físico, non desexado, de índole sexual, realizado co propósito ou efecto de atentar contra a dignidade dunha persoa, en particular cando se crea unha contorna intimidatoria, hostil, degradante, humillante ou ofensiva.

ACOSO POR RAZÓN DE SEXO

É todo comportamento non desexado realizado en función do sexo dunha persoa, co propósito ou o efecto de atentar contra a súa dignidade e de crear unha contorna intimidatoria, hostil, degradante, humillante ou ofensiva.

O ACOSO POR ORIENTACIÓN SEXUAL OU IDENTIDADE DE XÉNERO

É todo comportamento que, en función da orientación sexual ou identidade de xénero dunha persoa, persiga atentar contra a súa dignidade e/ou crear unha contorna intimidatoria, hostil, degradante, humillante, ofensiva ou segregadora.

**ES VÍTIMA DE ACOSO SEXUAL
SE OUTRA PERSOIA:**

- Fai chistes, bromas ou observacións sobre cuestións da túa vida privada sexual
- Invade o teu espazo físico
- Che di piropos
- Fai xestos lascivos dirixidos a ti
- Che fai caricias ou tocamientos non desexados
- Intenta establecer unha relación sentimental contigo
- Te suborna para obter favores sexuais a cambio de beneficios laborais ou académicos
- Te obriga a ter relacións sexuais que non son consentidas
- Te agride sexualmente con forza física
- Te ameaza por non cooperar sexualmente

**ES VÍTIMA DE ACOSO POR RAZÓN
DE SEXO SE OUTRA PERSOIA:**

- Te trata diferente por ser muller ou por ser un home considerado pouco masculino
- Ignora as túas achegas, comentarios ou accións
- Ten unha actitude paternalista, que se explica polo teu xénero
- Te menospreza academicamente por ser muller ou por ser un home considerado pouco masculino
- Te ridiculiza polo teu xénero
- Fai xestos ou comentarios despectivos que se explica polo teu xénero
- Te obriga a asumir tarefas menos visibles ou menos estimulantes

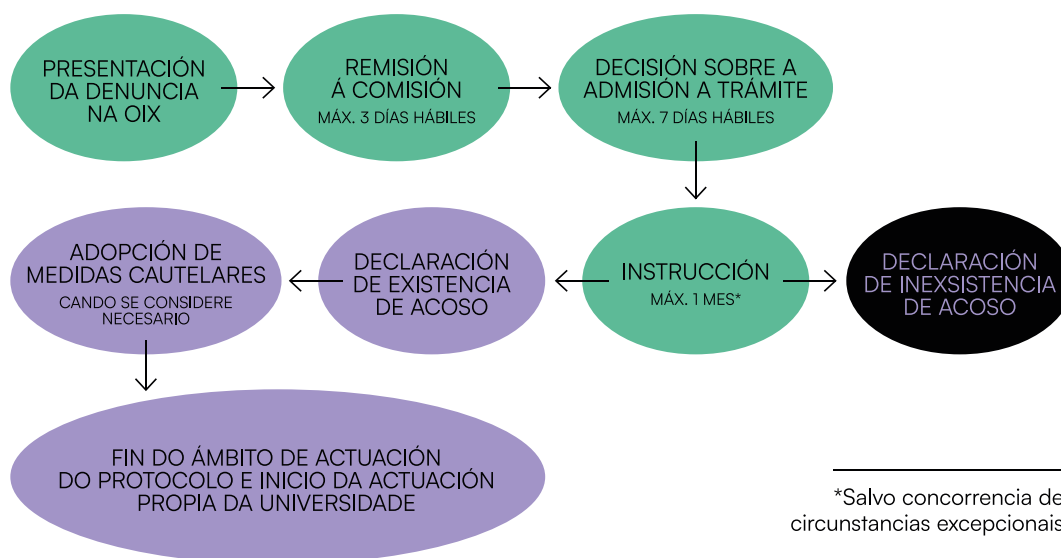
ES VÍTIMA DE ACOSO POR ORIENTACIÓN SEXUAL OU POR IDENTIDADE DE XÉNERO SE OUTRA PERSOA

- Fai chistes homófobos
- Te trata de maneira ofensiva pola túa orientación sexual ou identidade de xénero
- Che asigna tarefas académicas en base a prexuízos, con menos visibilidade pública
- Te agride psicoloxicamente ou fisicamente
- Se nega a nomearte co pronome co que te identificas
- Non se refire a ti polo teu nome escollido
- Fai comentarios transfobos ou intérfobos

A quen protexe este Protocolo e cal é o seu ámbito de actuación?

- Alumnado
- Persoal docente e investigador (PDI)
- Persoal investigador en formación
- Persoal contratado para o desenvolvemento de actividades de investigación científica ou técnica
- Persoal de administración e servizos (PAS)
- Calquera persoa que desenvolva o seu traballo no ámbito da USC (sexa autónoma ou por conta allea)
- Aplicarase o protocolo cando esas condutas se produzan en calquera centro da USC ou nun espazo físico ou virtual inscrito no seu ámbito organizativo e funcional

✓ PASOS E PRAZOS

Guía Fácil

Protocolo de prevención e actuación fronte ao acoso sexual e o acoso por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero da Universidade de Santiago de Compostela

ENTREVISTA

Milena Villar Varela

Departamento
de Pedagogía
e Didáctica da USC

«O humor sexista e transfobo é o comportamento de acoso máis reiterado»

Milena Villar Varela ofrecerá este ano un curso para achegar, analizar e debater sobre o Protocolo de Acoso da USC. O obxectivo é descubrir a percepción social e a realidade do fenómeno no ámbito universitario. Ademais, as persoas asistentes adquirirán competencias para previr o acoso.

Por que é necesaria unha formación centrada neste asunto e quen debería asistir?

Para poder previr e atallar esta problemática é fundamental a formación, que as diversas persoas que forman parte da comunidade universitaria sexan capaces de recoñecer os distintos comportamentos constitutivos de acoso e que dispoñan dos recursos e das ferramentas necesarias para poder actuar en caso de que teñan lugar. Neste caso, é unha formación dirixida ao alumnado que está realizando os seus estudos de doutoramento, pero estanse a levar a cabo actividades formativas dirixidas tanto ao alumnado como ao PDI e ao PAS.

É a Universidade de Santiago de Compostela un entorno seguro?

É difícil responder a esta cuestión cando a meirande parte da comunidade universitaria non era consciente, tal como se evidencia nas investigacións realizadas, de ter sufrido algún tipo de acoso, debido a ese descoñecemento xeral sobre o que é o acoso sexual, por razón de sexo, orientación sexual ou identidade de xénero.

Que percepción social existe do acoso no ámbito universitario?

Tras as investigacións realizadas na nosa universidade, podemos concluír que tanto PDI, PAS como alumnado consideran que os colectivos que teñen máis risco de sufrir acoso son o colectivo LGBT e o colectivo de mulleres. O alumnado percibe que sofren un maior risco que o resto de colectivos.

[↩ Ir ao sumario](#)

Que competencias se poden adquirir para previr este fenómeno?

Fundamentalmente competencias vencelladas ao saber, en especial, ao recoñecemento das situacións de acoso. Ao saber facer, é dicir, a ser capaces de previlo e posuír ferramentas para actuar ante a súa presenza; e ao saber ser e estar, desenvolvendo en toda a comunidade competencias socio-emociais relacionadas coa prevención do fenómeno.

É a xente nova máis ou menos permisiva con este tipo de comportamentos?

Trátase dunha cuestión de difícil resposta. Por un lado vemos unha sociedade e unha xuventude máis concienciada e sensibilizada co fenómeno pero, por outra banda, tal e como nos revelan investigacións previas realizadas, percíbese un aumento da violencia de control, especialmente na adolescencia. En calquera caso, na nosa comunidade universitaria, as conclusións obtidas evidencian que tanto PDI, PAS e alumnado observan e viven situacións semellantes, sendo comportamentos como o humor sexista e tráfobos algúns dos comportamentos de acoso máis reiterados nos tres colectivos.

ENTREVISTA

Lourdes Mirón

Departamento de Psicoloxía Social, Básica e Metodoloxía da USC

«O número de universitarios/as que informan ter sido vítimas dalgunha conduta de acoso é moi superior ao número de denuncias»

Lourdes Mirón, é membro do departamento de Psicoloxía Social, Básica e Metodoloxía da USC e coordinadora do Mestrado en Psicoloxía. Leva anos investigando, estudando e impartindo coñecementos sobre o acoso. Por iso, podemos considerala unha verdadeira experta neste tipo de comportamentos.

É o acoso algo preocupante na contorna universitaria en Santiago?

Para poder previr e atallar esta problemática é fundamental a formación, que as diversas persoas que forman parte da comunidade universitaria sexan capaces de recoñecer os distintos comportamentos constitutivos de acoso e que dispoñan dos recursos e das ferramentas necesarias para poder actuar en caso de que teñan lugar. Neste caso, é unha formación dirixida ao alumnado que está realizando os seus estudos de doutoramento, pero estanse a levar a cabo actividades formativas dirixidas tanto ao alumnado como ao PDI e ao PAS.

Cambiou algo o perfil das persoas agresoras?

É difícil responder a esta cuestión cando a meirande parte da comunidade universitaria non era consciente, tal como se evidencia nas investigacións realizadas, de ter sufrido algún tipo de acoso, debido a ese descoñecemento xeral sobre o que é o acoso sexual, por razón de sexo, orientación sexual ou identidade de xénero.

E mudou o comportamento das vítimas?

Tras as investigacións realizadas na nosa universidade, podemos concluír que tanto PDI, PAS como alumnado consideran que os colectivos que teñen máis risco de sufrir acoso son o colectivo LGBT e o colectivo de mulleres. O alumnado percibe que sofren un maior risco que o resto de colectivos.

Que factores poden contribuír ao acoso por razón de sexo, orientación sexual ou de xénero?

O factor fundamental é a crenza da lexitimidade das desigualdades de poder e, en concreto, a crenza de que as mulleres e as persoas que non se

axustan ao patrón tradicional de xénero poden ser controladas e discriminadas. Esta crenza deriva da pervivencia dun sistema social que normalizou desigualdades de poder entre as persoas en función do sexo e o xénero (sistema patriarcal). Este substrato ideolóxico é reforzado polas mensaxes diferenciais que se transmiten no proceso de socialización e que aprendemos, ou podemos aprender, en distintos contextos (familia, escola, medios de comunicación, etc.). Estas serían as verdadeiras causas subxacentes das condutas de acoso e violencia baseada no xénero. Algúns factores circunstanciais (situacións adversas, consumo de alcohol e outras drogas, etc.) e persoais (impulsividade, baixa empatía, etc.) poden facer máis probable que se manifeste a conduta. Pero a causa última é a interiorización da crenza no dereito a controlar a outros e a limitar a súa liberdade.

É a sociedade máis ou menos permisiva e respectuosa coa diversidade?

Existen datos que poderían indicar que a sociedade é máis respectuosa coa diversidade agora que en épocas anteriores. Por exemplo, houbo cambios importantes a nivel legislativo, e o acoso por razón de sexo, xénero e orientación sexual está recollido como delito no noso Código Penal. É tamén significativo que institucións e empresas deban dispoñer de plans de igualdade e protocolos de actuación ante situacións de acoso. Sen embargo, perduran crenzas que poñen en dúbida que sexamos, como sociedade, realmente máis tolerantes con respecto á diversidade.

Pode poñer algún exemplo?

Os datos da última enquisa do CIS (2023) “Percepcións sobre a igualdade entre homes e mulleres e estereotipos de xénero” sinalaban que, aínda que o 58,8% dos homes e o 69,8% das mulle-

res declaran preferir unha sociedade na que se integren persoas de diferentes orixes, culturas e relixións, o 32,2% dos homes e o 22,9% das mulleres prefiren unha sociedade na que “a gran maioría da xente teña a mesma orixe, cultura e relixión”. Nesta mesma enquisa, o 44,1% dos homes e o 32,5% das mulleres declaraban estar moi ou bastante de acordo coa seguinte afirmación: “Chegouse tan lonxe na promoción da igualdade das mulleres que agora estase discriminando aos homes”. Con respecto a este último resultado cabe preguntarse como se pode chegar “demasiado lonxe” promovendo a igualdade. Pero, en todo caso, son resultados que mostran que queda camiño por percorrer en canto á consecución dunha sociedade permisiva, respectuosa e comprometida coa igualdade.

Existe suficiente concienciación no ámbito universitario sobre a tolerancia cero cara este tipo de comportamentos?

A verdade é que non, nin na sociedade en xeral nin no contexto universitario. Os traballos realizados na USC, e noutras universidades, poñen de manifesto que moitos universitarios non coñecen que condutas se inclúen no acoso, nin a existencia do protocolo de acoso, nin dos recursos dispoñibles se chegan a ser vítimas. Moitas destas condutas están tan enraizadas na tradición e no costume que pasan desapercibidas.

Como pode a educación favorecer a erradicación do acoso?

A educación é a ferramenta fundamental. Necesítase información e formación. A formación sobre o acoso, as súas causas e consecuencias, debería proporcionarse a toda a sociedade, formando parte do proceso de ensinanza en todos os niveis educativos, incluíndo o nivel universitario. Ademais, é importante que exista formación específica dirixida ao profesorado, así como a todos os axentes que interveñen en actuacións de prevención do acoso ou de atención ás vítimas.

EDIUS **NOVAS**

O segundo período de matriculación para iniciar estudos de doutoramento arranca con 383 prazas

Este mes de febreiro comeza o prazo do segundo período de matriculación para os estudos do programa de doutoramento da USC. Son un total de 383 prazas correspondentes a 49 PDs da EDIUS que aínda teñen prazas dispoñibles. O programa de doutoramento con máis prazas vacantes é o de Ciencia e Tecnoloxía Química (30), seguido polo de Física Nuclear e de Partículas (22) e o de Medio Ambiente e Recursos Naturais (17).

Para iniciar os trámites deste segundo período de matriculación, estas son as datas que os interesados/as deberán ter en conta:

Inicio de estudos do programa de doutoramento	
1-7 febreiro 2024	Solicitud de admisión 2º período
15 febreiro 2024	Publicación relacións provisionarias 2º período
16-19 febreiro 2024	Reclamación relacións provisionarias 2º período
26 febreiro 2023	Publicación relacións definitivas 2º período
27-29 febreiro 2024	2º período de matrícula

A solicitude de novas admisións en programas de doutoramento realizarase a través da [Secretaría Virtual](#). O alumnado cumprimentará os datos persoais e de acceso requiridos na solicitude de admisión, incluíndo na mesma o documento de identidade e copia da titulación de acceso e, de ser o caso, axuntará os documentos adicionais e específicos que se lle esixan por parte do programa de doutoramento no que solicita a admisión.

 [Ir ao sumario](#)

As Comisións Académicas dos programas de doutoramento realizarán a selección do alumnado e se publicarán, no **Taboleiro da Sede Electrónica da USC**, as listaxes provisionais e definitivas de persoas admitidas e excluídas, de acordo cos criterios de selección establecidos no programa, e os solicitantes tamén poden consulta o estado da súa admisión na Secretaría Virtual.

A matrícula dos programas de doutoramento incluírá tanto a tutela académica como outros aspectos organizados de formación investigadora que comprenderán tanto a formación transversal como a específica no ámbito de cada programa.

Modificacións nos requisitos de acceso

O novo **Real Decreto 576/2023** introduciu unha modificación moi importante no artigo 6 sobre 'Requisitos xerais de acceso' ao establecer que é necesario estar en posesión do título oficial de mestrado no caso de acreditar ter 300ECTS entre as titulación de grao e mestrado.

Non obstante, continúan a ter acceso (sen necesidade do título de mestrado):

- Os titulados españois con **Nivel MECES 3 e 300 Créditos**: Licenciaturas e Graos de, polo menos, 5 anos.
- Os titulados universitarios que acadan praza de formación sanitaria (MIR, EIR, BIR, PIR, FIR, etc.) e teñan avaliación positiva en dous anos de formación nun programa para a obtención do título oficial de especialidades de ciencias da saúde.

Nos seguintes enlace ten información das titulacións que acreditan o nivel MECES 3:

- Ter un mestrado oficial
- Para as titulación pre-bolonia: <https://www.universidades.gob.es/correspondencia-entre-titulos-universitarios-oficiales-pre-bolonia-y-niveles-meces/>
- Para as actuais titulación de grao de 300 ECTS o mais, que no caso da USC son: <https://www.usc.es/es/servizos/oiu/meces.html>

EDIUS **NOVAS**

A transferencia de coñecemento no itinerario formativo

A incorporación da transferencia no itinerario formativo dos estudos de doutoramento centrou o II Almorzo Formativo que promove a EDIUS. Unha das aulas da Facultade de Económicas converteuse nun espazo de debate e intercambio de coñecemento no que se reflexionou sobre o modelo de transferencia na universidade. Á sesión asistiron tanto directores/as e coordinadores/as de tese como estudantes de doutoramento.

Un dos obxectivos desta actividade é “facer comunidade”

Para explicar en que consiste a transferencia de coñecemento contaron con dúas expertas na materia, Adela García Aracil, investigadora científica do Consello Superior de Investigacións Científicas (CSIC) no instituto INGENIO -centro mixto do CSIC e da Universitat Politècnica de València-, e Rosa Isusi Fagoaga, profesora e vicedecana de Estudos, Profesorado e Calidade na Facultat de Magisteri da Universitat de València e directora da Cátedra de Transformación Educativa ‘Carme Miquel’.

A xornada arrancou coa intervención da secretaria da EDIUS, Isabel Neira, quen explicou que un dos obxectivos desta actividade é “facer comunidade” e coñecer máis polo miúdo en que consiste o plan de transferencia. Adela García comezou sinalando que na transferencia de coñecemento deberán estar involucradas varias partes: Universidade, empresas, administracións públicas e sociedade. Pola súa banda, Rosa Isusi falou de que aínda que non toda transferencia supón un beneficio económico, o certo é que sempre se xera un “impacto” na sociedade.

[↩ Ir ao sumario](#)

Adela García Aracil
e Rosa Isusi Fagoagaa

ENTREVISTA

«O éxito da transferencia radica en que o coñecemento chegue á cidadanía e que poida utilizarse»

Que relevancia ten a incorporación da transferencia no itinerario formativo dos estudos de doutoramento?

Pódese dicir que agora mesmo a transferencia non é unha cuestión relevante nos doutoramentos porque non pensan nela como prioridade ao comparalo coa investigación que están realizando, que é a súa maior preocupación. Sen embargo, é convinte empezar a formar ós estudantes en materia de transferencia para que poidan comezar a reflexionar sobre a utilidade da súa investigación.

Poderían darnos algún exemplo de modelos de transferencia de éxito?

Cando se pretende dar un exemplo de éxito, sempre se pensa na transferencia de tecnoloxía, pero no ámbito das ciencias sociais e humanidades cabe destacar o papel que están a facer os museos de ciencia ou de arte, que poñen á disposición da cidadanía visitas virtuais e percorridos temáticos, ou visitas presenciais con simulacións interactivas onde o usuario absorbe un coñecemento que pode despois aplicar ou utilizar. Outro exemplo serían todas as campañas de información e concienciación da cidadanía para previr e afrontar a COVID-19, colaboracións entre centros de investigación, hospitais, universidades, goberno e cidadanía.

Onde radica o “éxito” destas transferencias?

Precisamente o éxito radica en que o coñecemento chegue á cidadanía e que poida utilizarse. Por exemplo, as exposicións dos museos onde se promoven as comparacións entre un modelo científico e un modelo real, como os cambios de estado da materia ou o movemento planetario, estas comparacións con representacións visuais e simulacións interactivas que axudan aos visitantes a establecer conexións importantes ou desafíos co mundo real.

Como ven vostedes actualmente a relación entre a universidade e a sociedade? E o futuro?

Actualmente hai un impulso significativo de promover a relación entre a universidade e a sociedade, pois cada vez máis se está considerando a relevancia do impacto social nas accións que desenvolve a universidade. Así se recolle no último “Plan de Transferencia e Colaboración – A ciencia e a innovación ao servicio da sociedade”, aprobado a finais de 2022 polo Ministerio de Ciencia e Innovación. Neste sentido, necesítase unha maior formación para o persoal universitario, que incremente a súa motivación e tamén que exista un recoñecemento da transferencia e que se creen uns plans de actuación que sinalen o camiño e con iso incrementen no futuro a transferencia de coñecemento entre a universidade e a sociedade.

Están os titores/as e coordinadores/as de teses suficientemente formados e informados sobre a importancia de favorecer a transferencia de coñecementos da universidade á sociedade?

Consideramos que non. Os titores/as e coordinadores/as de teses están máis influenciados polos rankings da investigación que pola utilidade da mesma. É dicir, hoxe en día, a pesar de que se van facendo progresos, aínda seguen tendo máis peso as publicacións en revistas de impacto internacional e as súas citas. Non obstante, esta tendencia comezou a cambiar coa convocatoria para os sexenios de investigación de 2024, considerándose xa o impacto social das aportacións.

Cal é a tarefa pendente da universidade para que a transferencia sexa máis efectiva?

A universidade debería proporcionar máis apoio formativo e recoñecemento profesional aos investigadores segundo a área de coñecemento, dado que algúns se relacionan máis intensamente con actores empresariais e non tanto con actores sociais. Por exemplo, non é o mesmo transferir en Economía ou nas Enxeñarías se se compara con Educación ou Cultura, onde o impacto é máis social (máis difícil de medir cuantitativamente) que o impacto económico. Así mesmo, sería recomendable que as universidades prestaran maior atención á transferencia nos seus plans estratéxicos.

3MT®

Aberto até o 30 de abril o prazo para participar na terceira edición do 3MT

A USC, a través da súa Escola de Doutoramento Internacional (EDIUS), convoca a terceira edición do *Three Minute Thesis (3MT®)*, un concurso de comunicación para investigadores e investigadoras predoutorais de todas as áreas do coñecemento.

Iniciado pola Universidade de Queensland en 2008, 3MT cultiva as habilidades de comunicación académica, de presentación e de investigación do estudiantado. O concurso apoia a capacidade do alumnado de doutoramento para explicar eficazmente a súa investigación en tres minutos, nunha linguaxe adecuada para un público non especializado.

Esta competición reta ao estudiantado de doutoramento a consolidar as súas hipóteses, obxectivos e ideas, así como a validez e importancia dos resultados da súa investigación, e a presentalos de xeito claro e conciso, empregando unicamente os recursos propios da oratoria e da retórica, esenciais para as súas futuras carreiras profesionais. O escaso tempo do que dispoñen obrígalles a preparar discursos claros e efectivos, que transmitan en poucas palabras a importancia do tema de investigación de xeito sinxelo e comprensible para os non expertos.

Desde 2011, a popularidade do 3TM aumentou considerablemente e agora as competicións celébranse en máis de 900 universidades de máis de 85 países de todo o mundo. Podes consultar o [listado actualizado aquí](#).

O requisito para participar nesta terceira edición do 3MT da EDIUS é estar matriculado/a nun programa de doutoramento da USC no curso 2023/2024 e non ter defendido a tese. As persoas interesadas en participar deberán inscribirse e enviar os seus vídeos desde o **1 de febreiro até o 30 de abril do 2024**. [Nesta ligazón poderás cumprimentar a ficha de inscrición e subir o vídeo](#).

O *Three Minute Thesis* pretende fomentar o intercambio multidisciplinar, animando aos membros da comunidade académica a que coñezan os distintos proxectos de investigación que leva a cabo o alumnado de doutoramento da Escola de Doutoramento Internacional da USC.

Unha boa construción do discurso e a súa presentación oral son a parte esencial da competición, onde a posta en escena ten que estar reducida ao mínimo.

INSCRICIÓN

 Ir ao sumario

Criterios de avaliación

A selección dos vídeos finalistas estará a cargo dun comité académico conformado por membros da EDIUS e do profesorado da USC. Este comité será o encargado de elixir un máximo de 20 vídeos, 5 por cada área de coñecemento (Artes e Humanidades; Ciencias e Enxeñarías; Ciencias da Saúde; e Ciencias Sociais) que concorrerán nunha Gran Final. O comité deberá ter en consideración os seguintes criterios:

- Capacidade comunicativa dos participantes.
- Facilidade de comprensión do contexto do tema de investigación e o seu significado.
- Se a exposición describe claramente os resultados da investigación, incluíndo as conclusións.
- Se o tema de investigación, resultados e importancia foron comunicados nunha linguaxe adecuada para a audiencia non especializada.
- Nivel de impacto do traballo para a área de coñecemento á que pertence.

Criterios de valoración (A puntuación máxima é de 10 puntos)

1. Capacidade comunicativa (5 puntos)
  - Capacidade de comunicar os principais puntos da investigación adaptando a linguaxe a un público non especializado na súa mesma área de investigación. (3 puntos)
  - Claridade na exposición e coherencia e cohesión no discurso. (1 punto)
  - Seguridade na transmisión da mensaxe e capacidade de captar a atención da audiencia. (1 punto)
2. 2. Calidade da investigación (5 puntos)
  - O/A participante transmite o interese da súa investigación. (2 puntos)
  - O/A participante comunica de forma clara o deseño da súa investigación e os seus primeiros resultados. (1,5 puntos)
  - O/A participante explica de forma clara as primeiras conclusións da súa investigación e o impacto que se pode derivar dela. (1,5 puntos)

INSCRICIÓN

 Ir ao sumario

INSCRICIÓN

Premios e xurado

Os 20 vídeos finalistas concursarán nunha Gran Final que terá lugar antes de finalizar o curso académico, un día e nun lugar aínda por determinar. Os/as 20 finalistas farán a presentación da súa investigación en persoa. A exposición, que se fará diante do xurado e do público asistente, deberá respectar o tempo (3 minutos) e o guiión do traballo presentado en formato vídeo. Nesta gala serán entregados os catro Premios de Excelencia de Divulgación Científica, un por cada área.

O xurado estará composto polos subdirectores e subdirectoras da EDIUS e por dous profesores da USC:

- Artes e Humanidades: Dolores Vilavedra Fernández
- Ciencias e Enxeñarías: Eva Rodril Rodríguez
- Ciencias da Saúde: José Manuel Cifuentes Martínez
- Ciencias Sociais e Xurídicas: José Miguel Tüñez López
- Marta Rodríguez Castro: Profesora na Facultade de Ciencias da Comunicación
- Roi Méndez Fernández: Profesor na Facultade de Ciencias da Comunicación

O xurado terá en conta aspectos do contido das presentacións e a capacidade comunicativa dos candidatos e candidatas, independentemente da área de coñecemento á que se adscriban.

A EDIUS premiará aos doutorandos e doutorandas gañadores dos Premios de Excelencia de Divulgación Científica cun cheque por valor de 250€.

Ademais, os/as 20 doutorandos e doutorandas que participen na final recibirán como recoñecemento un agasallo sorpresa.

Normas para os vídeos

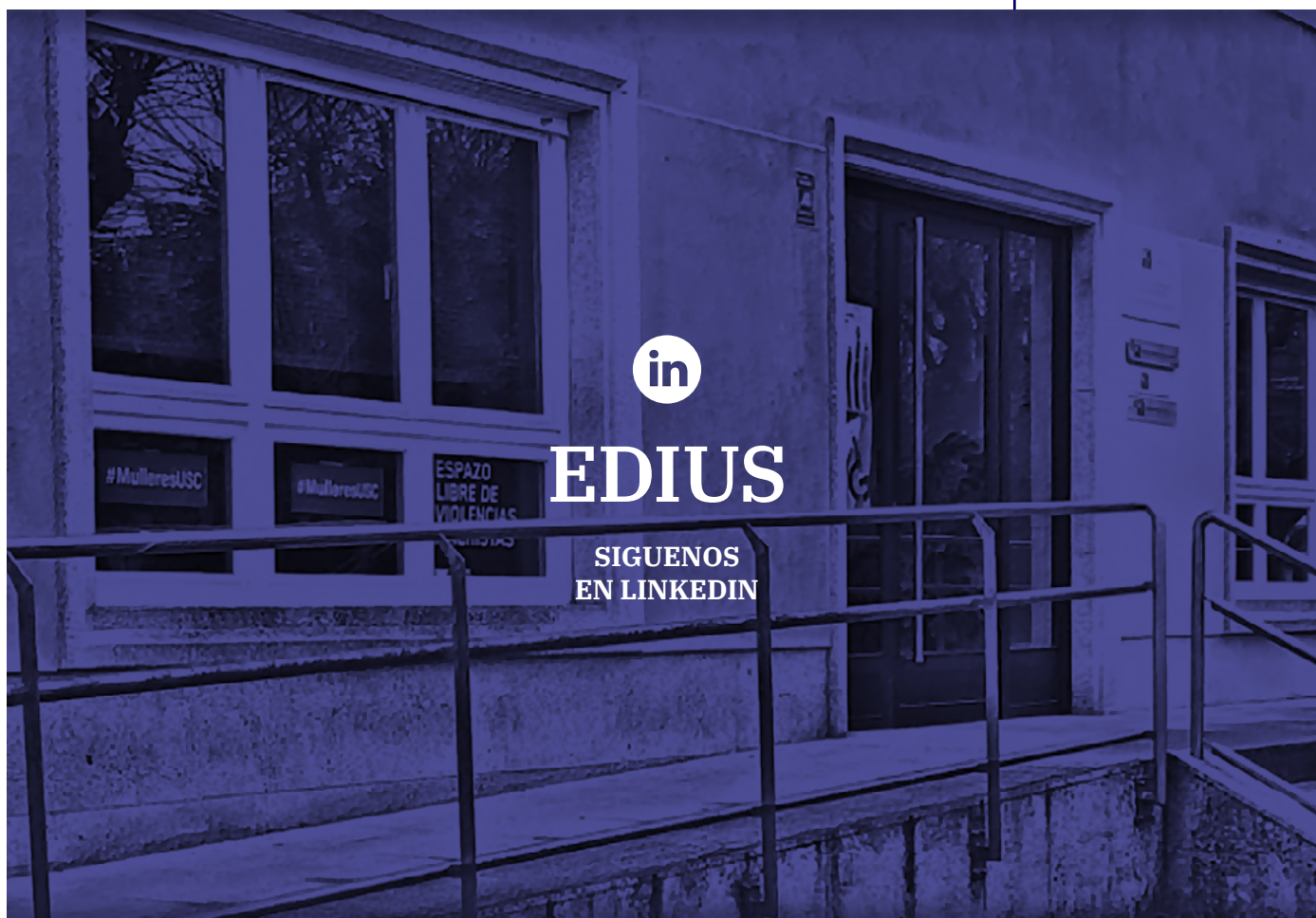
1. A duración do vídeo non poderá superar os 3 minutos. Os vídeos que superen esta duración serán descalificados.
2. O idioma empregado no vídeo deberá ser galego, castelán, inglés ou lingua de signos.
3. No pitch deben abordarse os seguintes aspectos da tese de doutoramento: interese e deseño da investigación, primeiros resultados e conclusións/impacto agardados.

4. A persoa participante gravarase en plano medio, desde a cintura cara arriba.
5. A gravación debe ser en horizontal.
6. O fondo do vídeo debe ser claro e uniforme.

Normas para a final presencial

1. A duración da presentación oral na final presencial terá tamén unha duración máxima de 3 minutos. Haberá unha conta atrás e o/a participante deberá deter o seu discurso superado o tempo máximo.
2. O discurso da presentación en formato presencial deberá ser o mesmo que o presentado no vídeo, podendo incluír tan só as modificacións derivadas da presentación en directo.
3. Durante a presentación, o/a participante poderá proxectar unha única diapositiva que lle sirva de apoio.

INSCRIPCIÓN

3MT® CURSO

Three Minute Thesis: O pitch como ferramenta para unha comunicación científica eficaz

Localización: Facultade de Ciencias da Comunicación, Santiago de Compostela

Modalidade: presencial

Duración: 8 horas presenciais, 4 horas de traballo (total 12h)

Desenvolvemento da actividade: 11 e 12 de marzo, de 16:00 a 20:00h

Profesorado: Roi Méndez Fernández e Marta Rodríguez Castro

Número total de prazas: 20

Prezo único (prezo total da actividade): 0

Matrícula: Límite de prazas con lista de agarda

Competencias e habilidades:

Recoñecemento da importancia da divulgación como parte do traballo científico. Estratexias para unha comunicación científica eficiente. Adaptación de discursos complexos ás dinámicas do *pitch*. Guionización básica.

Edición non lineal básica de vídeo. Importación de materiais, incrustación de títulos, aplicación de efectos e exportación. Formatos e resolucións de vídeo máis comúns e axeitados para cada plataforma de destino.

Contidos:

1. Ciencia e Comunicación
  - Niveis de comunicación na ciencia
  - Os medios de comunicación como aliados da divulgación científica
2. Estratexias comunicativas para divulgación científica
  - Adaptación da linguaxe
  - Recursos comunicativos
  - O storytelling aplicado á ciencia
3. O pitch
  - O pitch como ferramenta comunicativa
  - A depuración do discurso para focalizar nos básicos
4. O pitch audiovisual: edición non lineal básica de vídeo
  - Importación de materiais
  - Incrustación de títulos
  - Aplicación de efectos
  - Exportación e formatos

Modalidades de avaliación:

O alumnado deberá asistir ao 75% das horas presenciais e entregar o vídeo no que presente a súa tese de doutoramento en menos de 3 minutos.

[↩ Ir ao sumario](#)

EDIUS NOVAS

Bota a andar a primeira edición do Premio ao Vídeo TikTok, Instagram ou YouTube Cátedra Institucional Vida Saudable

A primeira edición do Premio ao Vídeo TikTok, Instagram ou Youtube Cátedra Institucional Vida Saudable diríxese a todo o estudiantado que estea matriculado en calquera titulación de grao, mestrado universitario ou doutoramento das tres universidades públicas galegas. Cada estudante poderá concorrer ao certame cun único vídeo no que deberá presentar a elaboración dun prato saudable, ben sexa un primeiro, un segundo ou unha sobremesa. O vídeo deberá publicarse en, polo menos, unha das seguintes plataformas: TikTok, Instagram ou Youtube (vídeo tradicional ou modalidade Youtube Shorts) co cancelo #catedravidasaudableUSC

Con este certame, preténdese fomentar a difusión, o coñecemento e a práctica dun estilo de vida saudable, cumprindo deste xeito cos fins para os que foi creada a Cátedra Institucional de Vida Saudable da USC. No caso das plataformas Instagram e Youtube, debe ser mencionado, no descriptor do vídeo, o perfil oficial da Universidade de Santiago de Compostela. O vídeo poderá ter un ou varios autores/as pero, neste último caso, deberán estar etiquetados no vídeo. Ademais, no caso de que o vídeo non estea gravado en galego deberá estar subtítulado neste idioma.

As solicitudes presentaranse a través do rexistro electrónico da USC mediante o procedemento “solicitud xenérica” e dirixiranse á Vicerreitoría de Transformación Dixital e Innovación indicando no asunto “I Premio ao Vídeo TikTok, Instagram ou Youtube Cátedra Institucional Vida Saudable”, achegando os documentos requiridos nas bases do certame.

Premios

Outorgaranse dous premios de 200 e 150 euros en cada unha das tres categorías: primeiro prato, segundo e sobremesa. O prazo de presentación de solicitudes rematará o 2 de abril de 2024. Todas as consultas relativas ao premio poden trasladarse a través do enderezo electrónico catedra.vidasaudable@usc.gal. Aquí atoparedes as [bases do certame](#).

Máis información
[nesta ligazón](#)

 [Ir ao sumario](#)

EDIUS NOVAS

LinkedIn, un perfil para estar ao día dos cursos, axudas e outras noticias de interese para a comunidade da EDIUS

A Escola de Doutoramento Internacional da Universidade de Santiago de Compostela (EDIUS) creou a finais de 2021 un perfil propio na rede social de ámbito profesional LinkedIn co obxectivo de espallar os seus contidos pola comunidade investigadora e universitaria de todo o mundo. Na actualidade, o perfil ten preto de 1.300 seguidores, sendo unha das escolas de doutoramento con máis seguidoras de España.

Na páxina de LinkedIn da EDIUS, os seguidores/as atoparán todo tipo de información relacionada coa Escola, tanto para doutorandos e doutorandas como para profesorado.

Diariamente, na LinkedIn publícanse entradas sobre os cursos de formación que se ofrecen de xeito gratuito, noticias sobre bolsas de axudas, convocatorias, concursos ou avisos varios. Ademais, á primeira hora da mañá, anúncianse as teses de doutoramento que cada día se presentan na USC.

Con este perfil na rede social, a EDIUS quere reforzar a nova forma de comunicación e difusión da información desta escola de doutoramento. Esta iniciativa vai dirixida a todas as persoas que forman parte da #EDIUS. Desde o equipo de coordinación de cada programa de doutoramento até o persoal administrativo, pasando polo profesorado do programa, os doutorandos e doutorandas, directores/as de tese e titores/as, entre outros perfís profesionais.

A EDIUS será máis forte cantas máis persoas se integren e participen. Podedes seguirmos na [seguinte ligazón](#).

[↩ Ir ao sumario](#)

Miguel Guisantes Alonso

Investigador
predoutoral e membro
do Comité de dirección
da EDIUS

OPINIÓN

Un peor regulamento de estudos de doutoramento na USC

O pasado xullo entrou en vigor o Real Decreto 576/2023 que modifica o RD 99/2011 no que se regulan os estudos de doutoramento. Isto obriga a adaptar o Regulamento de estudos de doutoramento da USC e nese proceso estamos actualmente.

O dito Real Decreto inclúe algunhas novidades (a necesidade dun plan formativo xunto co plan de investigación ou o cambio na duración dos estudos a 4 anos cun único de prórroga en vez de 3+2), mais tamén estipula na súa disposición transitoria primeira que unicamente é obrigatoria a aplicación das relativas a tribunal, defensa e avaliación para todos os estudantes a partir do curso 2024/2025 e deixa vixentes as condicións coas que se iniciaron os estudos de doutoramento a quen o fixera antes de xullo de 2023.

Desde a Asemblea de Investigadoras de Compostela fixemos algunhas propostas no Comité de dirección da EDIUS para incluír no novo texto solucións a problemáticas comúns que temos moitas de nós: ter a posibilidade de solicitar a matrícula a tempo parcial argumentando non recibir ingresos da USC (carecer dun contrato predoutoral) ou ser autónoma ou que se faga explícita a obriga de dispoñer dos medios suficientes (mobiliario e equipamento informático) para a realización das nosas investigacións, mais non tiveron a acollida que agardabamos.

Pola contra, desde os restantes sectores representados no Comité de dirección da EDIUS as propostas para este novo regulamento foron ben distintas: un aumento nas porcentaxes mínimas de lingua estranxeira no caso dunha tese con mención internacional, que serán do 25% da versión escrita e o 50% da defensa oral (antes só introdución e conclusións) ou a necesidade de ter publicada (ou xa aceptada) unha contribución científica derivada da tese, aplicado a todos os doutorandos/as sen facer a distinción que permite o Real Decreto.

As representantes da Asemblea de Investigadoras de Compostela xa expresamos o rexeitamento a este novo texto e continuamos a traballar para mellorar este próximo regulamento.

[← Ir ao sumario](#)

EDIUS NOVAS

Aberta ata o 10 de marzo a sexta convocatoria Seed Funding de EUniWell

6th SEED FUNDING CALL

18 Jan - 10 March

APPLY NOW!

A Universidade Europea do Benestar EUniWell, na que se integra a USC, lanza a sexta convocatoria **Seed Funding**, un programa de financiación que persegue que persoal investigador, profesorado, estudantado e persoal administrativo de toda a Alianza EuniWell poñan en marcha proxectos colaborativos que melloren, de xeito diverso e significativo, o benestar na academia e na sociedade. Esta sexta convocatoria de propostas estará aberta ata o 10 de marzo de 2024.

Cada proxecto innovador pode recibir unha subvención máxima de 25.000 euros, que se distribuirá entre os diferentes socios do proxecto. As iniciativas seleccionadas en convocatorias anteriores poden consultarse na [páxina de EUniWell](#). A avaliación de propostas comezará o 15 de marzo e o comité de selección finalizará as decisións de financiamento a finais do mes de abril. As consultas poden dirixirse ao enderezo contactform@euniwell.eu

↩ Ir ao sumario

Helena nunca estivo en Troia: estudo dá unha versión alternativa á de Homero

A doutora Francisca Gómez Seijo reelabora a súa tese no ensaio “Rescatando a Helena”, figura que é presentada nos poemas épicos a *Ilíada* e a *Odissea* como a culpable da guerra entre gregos e troianos. No 412 a.C., oito anos antes de que rematara a Guerra do Peloponeso entre Esparta e Atenas, representábase nesta última cidade a traxedia *Helena* do dramaturgo grego Eurípides. O argumento ofrece unha versión alternativa á dos clásicos poemas épicos atribuídos a Homero, segundo a cal o rapto da esposa do rei espartano Menelao, Helena, polo príncipe troiano Paris foi a orixe da Guerra de Troia.

O texto de Eurípides, que agora analiza a doutora Gómez Seijo no ensaio “Rescatando a Helena”, conta que esta foi levada a Exipto polo mensaxeiro dos deuses, Hermes, e que a que levou Paris era en realidade unha pantasma, unha imaxe feita de aire creada por Hera, en vinganza polo episodio do xuízo no que o príncipe troiano escolle a Afrodita fronte a ela.

[Máis información nesta ligazon.](#)

DE GRUYTER

Francisca Gómez Seijo

RESCATANDO A HELENA

CARACTERIZACIÓN DE HELENA EN LA TRAGEDIA HOMÓNIMA DE EURÍPIDES

EDIUS NOVAS

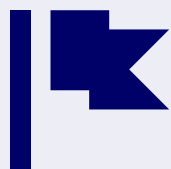
O estudo premiado co Valentín Paz Andrade evidencia como a COVID-19 incrementou a desigualdade en Galicia

José Manuel Amoedo e María del Carmen Sánchez-Carreira, responsable da área de Formación da EDIUS, recolleron o 23 de xaneiro o premio Valentín Paz Andrade de Investigación en Economía de Galicia, convocado polo Instituto de Estudos e Desenvolvemento de Galicia da USC (IDEGA) e o Consello Económico e Social (CES). Amoedo e Sánchez-Carreira foron premiados polo artigo "[**Os efectos iniciais da COVID-19 nas desigualdades de renda en Galicia e a súa distribución na sociedade**](#)", un traballo que veu a luz na Revista Galega de Economía.

José Manuel Amoedo e María del Carmen Sánchez-Carreira recolleron o galardón reivindicando “políticas sociais que axuden a recuperar o benestar”. O traballo premiado na modalidade dirixida a traballos publicados en revistas científicas ou en editoriais recoñecidas, ten como obxectivo identificar, medir e describir os cambios nas desigualdades de renda en Galicia despois da pandemia por mor da COVID-19. Para isto, calcularon diferentes indicadores de desigualdade de renda que permiten analizar a súa evolución antes e despois da pandemia (2014-2020), considerando as diferentes fontes de ingreso.

[↩ Ir ao sumario](#)

Formación

Actividades Febreiro 2024

Xestión do tempo e do estrés na etapa de tese (Santiago)

2 e 16 de febreiro de 2024

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matricula: do 19 ao 26 de xaneiro de 2024

Horario: de 9:00 a 14:00h

Introdución á regresión

6, 8, 15 e 20 de Febreiro de 2024

Aula de formación da EDIUS, Edificio CEA, Parque de Vista Alegre

Matricula: do 23 ao 30 de xaneiro de 2024

Horario: de 9:30h a 11:30 h

EDIUS **NOVAS**

Medio cento de investigadores participaron na Xornada ‘Como impulsar os resultados de investigación a través da IA’

A Facultade de Ciencias da Comunicación acolleu o pasado 24 de xaneiro unha xornada de innovación e transferencia titulada “Como impulsar os resultados de investigación da IA”. Esta actividade, organizada pola Axencia de Valorización e Transferencia (AVTE), quere fomentar a colaboración entre diferentes áreas de investigación da USC para identificar oportunidades e impulsar os resultados de investigación a través da Intelixencia Artificial.

Carles Sierra, director do Instituto de Investigación en Intelixencia Artificial do Consello Superior de Investigacións Científicas (CSIC) e da Universidade Autónoma de Barcelona; María José Carreira, investigadora do Centro Singular de Investigación en Tecnoloxías Intelixentes da USC (CiTIUS); e Antonio Artés Rodríguez, socio fundador de EB2, *spin-off* da Universidade Carlos III de Madrid foron os relatores nesta xornada.

A xornada, na que participaron medio cento de persoas de diferentes centros de investigación, estivo enfocada en fomentar a hibridación de resultados de investigación, poñendo o foco na área de Ciencias Sociais e Humanidades coa Intelixencia Artificial. O obxectivo deste encontro foi coñecer casos de éxito que sexan exemplos desta hibridación e, por outra parte, fomentar a colaboración entre diferentes equipos de investigación da USC.

[← Ir ao sumario](#)

Isto é o que nos dixeron os/as poñentes:

Carles Sierra

Director de Investigación
en IA do CSIC

«Calquera científico/a hoxe en día debe formarse en Intelixencia Artificial»

Que entendemos por transferencia no ámbito universitario?

Cando me fan esta pregunta sempre me vén á memoria o libro de Abraham Flexner *A utilidade dos coñecementos inútiles*, no que se defende a necesidade de apoiar a investigación dirixida pola curiosidade. Moitas veces, descoñécese se unha certa investigación vai ter resultados inmediatos a medio prazo ou a longo prazo. O desexo de ampliar o coñecemento da humanidade per se debe ser sempre respectado como unha fonte de utilidade inesperada. Dito isto, a transferencia de coñecementos do mundo académico ao mundo industrial é unha actividade que os humanos vimos desenvolvendo desde sempre e que é fundamental para a mellora social. A innovación industrial non é outra cousa que a mellora dos procesos e o perfeccionamento das ferramentas baseándonos no coñecemento que os académicos/as acumulan a través da investigación. O contacto entre académicos/as e enxeñeiros/as é fundamental para que a nosa sociedade desenvolva solucións prácticas mellores cada día.

Como se pode facer transferencia nas áreas de Ciencias Sociais e Humanidades?

Da mesma maneira que no resto de áreas. Mellorando os procesos a partir da vivencia adquirida a partir da investigación. Hai multitude de exemplos de transferencia nas Ciencias Sociais e nas Humanidades. Por exemplo, o descubrimento de novos xacementos arqueolóxicos a partir de análises de datos de satélite, a reconstrución epigráfica de lápidas con textos gregos usando aprendizaxe profundo ou a reconstrución de pezas de cerámica empregando visión por computador. A maneira práctica de realizar estas transferencias non é outra que a de formar equipos multidisciplinares nos que expertos/as en Intelixencia Artificial e na ciencia social en particular traballen de maneira conxunta e coordinada.

Que papel xoga actualmente a Intelixencia Artificial á hora de impulsar os resultados da investigación?

A Intelixencia Artificial converteuse nunha ferramenta imprescindible para o desenvolvemento científico hoxe en día. Por exemplo, estanse desenvolvendo modelos numéricos baseados en IA para mellorar as predicións meteorolóxicas. É unha práctica común empregar ferramentas de IA que determinan a estrutura dunha proteína cunha grande precisión nunha fracción de tempo respecto dos métodos experimentais tradicionais. Hai sistemas para predecir o nivel de terremotos, a dinámica de glaciares ou a refutación de conxeturas matemáticas. Calquera científico/a hoxe en día debe formarse en Intelixencia Artificial para que os seus resultados de investigación sexan máis precisos e para que a eficiencia na execución de proxectos de investigación aumente.

[↩ Ir ao sumario](#)

E no futuro?

Hai iniciativas diversas. Unha delas é a construción dun sistema que se denomina *Future House* que busca construír “investigadores/as” a partir de técnicas de Intelixencia Artificial. Trátase dunha IA que, no caso de ter éxito, revolucionará a velocidade á que obtemos resultados científicos. O seu impacto pode ser enorme en áreas como medicina, clima ou alimentación. Creo que o uso da Intelixencia Artificial vaise consolidar dentro dos grupos de investigación de todo tipo e que o seu coñecemento vai ser unha competencia imprescindible na formación dos investigadores/as do futuro.

María José Carreira

investigadora do CiTIUS

«Moitos resultados de investigación que vemos hoxe foron descubertos con técnicas de IA»

Que entendemos por transferencia no ámbito universitario?

Cando facemos investigación, o que queremos é transferir os nosos coñecementos á sociedade. E iso o facemos cando está xa nun período de maduración en condicións de avaliar un posible produto ou unha licenza a unha empresa/institución interesada na investigación desenvolvida polo grupo de investigación. Non sempre os investigadores teñen que encargarse desa fase de comercialización, senón que poden licenciar o produto a unha empresa ou institución.

Como valora a súa experiencia colaborando con outras áreas de coñecemento?

Pois como sempre que se colabora con outros grupos, teño intentos de colaboración que non frutificaron e outros que si o fixeron. Na miña opinión, o punto principal é que dende o lado da Intelixencia Artificial e a nivel investigador precisamos ter un beneficio en forma de publicacións, proxectos, dirección de teses... e non servir á outra área de coñecemento coma un provedor de tecnoloxía. Un problema para isto é a limitación na participación en proxectos de investigación.

De que xeito se pode fomentar a hibridación de resultados de investigación?

Pois penso que, en primeiro lugar, habendo interese por ambas partes non só porque solucionen ou automaticen un problema, senón en colaborar e perseguir un obxectivo común que debe definirse. Ese obxectivo común debe concretarse en teses ou petición de proxectos.

É xa a Intelixencia Artificial unha ferramenta imprescindible para impulsar os resultados da investigación?

Eu non diría que imprescindible, pero si que facilita moito a obtención de conclusións a partir de distintos datos da investigación, por exemplo atopando patróns nos datos que sen estas ferramentas serían difíciles de detectar. Moitos resultados de investigación que vemos hoxe en día foron descubertos con técnicas de IA.

Teses

Xaneiro 2024

Defining the most eco-efficient vehicle paint shop in view of formaldehyde emissions performance

DANIEL GRANADERO REY

Director/es: Francisco Omil Prieto,
Gumersindo Feijoo Costa

PD: Enxeñaría Química e Ambiental

Data: 11/01/2024

Resumo:

The project of this industrial Ph.D. thesis is part of the ongoing investigation that the company Opel (hereinafter referred to as “the company”) is conducting to timely recognize and identify the reclassification of chemicals used in its processes and evaluate their environmental and economic impacts. Within this framework, the company needed to assess the impact of the mentioned change in the hazardous classification of formaldehyde on its environmental legal compliance and its economic repercussions. For this purpose, a detailed study was carried out at different vehicle production plants. This study included the evaluation of compliance with the legally applicable emission limit value through measurements of formaldehyde concentrations at the relevant chimneys from the affected painting processes, an evaluation of possibilities to reduce or eliminate the emissions of formaldehyde, comprising raw material substitution and installation of waste gas abatement equipment, and an economic study of the different possibilities. As essential steps of this work, a Life Cycle Assessment (LCA) of the painting process in a real vehicle paint shop and an eco-efficiency analysis of the different alternatives to reduce formaldehyde emissions were conducted. The outcomes and knowledge gathered in this investigation allowed to make a proposal for the most eco-efficient vehicle paint shop in view of formaldehyde emissions performance.

Desenvolvemento de Matrices Xeneticamente Activadas como andamiaxe en novas terapias rexenerativas

HÉCTOR RILO ÁLVAREZ

Director/es: Marcos García Fuentes,
Anxo Vidal Figueroa

PD: Investigación e Desenvolvemento de Medicamentos

Data: 11/01/2024

Resumo:

The main goal of this thesis has been the development, optimization and testing of three-dimensional mRNA-activated matrices as a system for the administration of transcription factors (TFs) for articular cartilage regeneration. Among the most important improvements provided to this technology we optimized the sequence of the 3' poly(A) tail, and we modified chemically the mRNA. These modifications provided higher stability, and higher efficacy as compared to standard mRNA. Afterwards, we tested in 3D cultured the chondrogenic effects of TAMs activated with transcripts coding for SOX9, TGFbeta3 or combinations of both. Overall, the results indicated the capacity of optimized TAM to generate a chondrogenic effect, but how this effect translated to a clinical potential is still unclear.

[↩ Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

As políticas públicas habitacionais e o proceso de produción e reprodución do espazo urbano nas pequenas cidades do Território de Identidade do Sisal- Bahia-Brasil

MARIA DA PAZ DE JESUS RODRIGUES

Director/es: María José Piñeira Mantiñán

PD: Historia, Xeografía e Historia da Arte

Data: 11/01/2024

Resumo:

El objetivo central que fundamenta esta tesis es analizar cómo la actuación del Estado, a través de la implantación de políticas públicas habitacionales, ha ejercido influencia sobre el proceso de producción del espacio urbano en las pequeñas ciudades de la región del Território do Sisal- Bahía- Brasil. La pretensión básica fue averiguar si estas acciones fueron orientadas por principios fundados en asegurar derechos sociales y una mayor justicia espacial al facilitar el acceso a una vivienda en áreas dotadas de las estructuras urbanas básicas, o si están sujetas a la reproducción de las desigualdades sociales y la exclusión que caracterizan el actual contexto de acumulación capitalista. Desde una perspectiva social, se persigue que los resultados de esta investigación sirvan de indicadores y parámetros para que la población local y los Poderes Públicos promuevan una evaluación ampliada de las implicaciones sociales y espaciales resultantes de la implantación de las políticas públicas habitacionales federales, y en especial, para fomentar una profunda reflexión sobre la eminente necesidad de readecuar la forma de aplicar estas políticas, a fin de garantizar los efectos más positivos para todos los contemplados con estas acciones gubernamentales.

Fracaso escolar encubierto y políticas educativas en Colombia

NELSON MIGUEL OCHOA MOYA

Director/es: José Felipe Trillo Alonso

PD: Equidade e Innovación en Educación

Data: 11/01/2024

Resumo:

El objetivo de esta tesis es identificar, describir, analizar, interpretar y evaluar el fracaso escolar encubierto dentro del contexto de la política educativa colombiana. Para lograr este objetivo llevamos a cabo una amplia conceptualización de fracaso escolar. Utilizamos la metodología del enfoque cognitivo de política de Muller (1990) y la construcción de referenciales en política pública para analizar las causas del fracaso escolar desde una perspectiva política. Posteriormente, desarrollamos una metodología de análisis cuantitativo en la que examinamos varios informes nacionales e internacionales y contrastamos la información cuantitativa de estos informes con los resultados de las pruebas SABER 11 a lo largo del tiempo, desde 2000 hasta 2019. Llegamos a la conclusión de que en Colombia existe una sobreestimación de los resultados de los estudiantes en competencias asociadas al lenguaje y las matemáticas cuando se comparan con las pruebas PISA internacionales.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Incidencia, factores de riesgo y modelos de predicción de desarrollo de diabetes en una población general gallega.

Estudio AEGIS

ALEJANDRA MARCO RODRÍGUEZ

Director/es: Arturo Gonzalez Quintela, Francisco Gude Sampedro, Manuela Alonso Sampedro

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 12/01/2024

Resumo:

La tesis tiene como objetivo principal estudiar la incidencia de la diabetes en una población general adulta y los factores de riesgo sociodemográficos, biométricos, analíticos y de estilo de vida asociados a su desarrollo. Como objetivos específicos tiene estudiar la prevalencia de la diabetes, investigar la asociación entre esta enfermedad y las características de la población de estudio, y finalmente, elaborar modelos de predicción del riesgo de desarrollar la diabetes. Se concluye que la prevalencia de la diabetes en la población de A Estrada entre los años 2012-2015 fue del 11.6% [IC95% (10.1, 13.1)], y la incidencia de la diabetes en la población de A Estrada fue de 7.98 casos por cada 1 000 personas-año [IC95% (6.11, 10.42)], estando en la media de la descrita en los estudios realizados en España. Los principales factores de riesgo encontrados son: la edad, los antecedentes familiares de diabetes, el IMC, la HTA, el síndrome metabólico, así como la GBA. Los modelos de predicción del riesgo de desarrollar la diabetes elaborados, representados gráficamente mediante nomogramas, permiten valorar la probabilidad de desarrollar la diabetes a 3 y 5 años en distintas situaciones de la consulta clínica diaria, en función de los datos de los que se dispongan en el momento de la evaluación.

Clinical application of liquid biopsy to identify predictive and resistance biomarkers in stage IV breast cancer patients treated with CDK4/6i

MIRIAM GONZÁLEZ CONDE

Director/es: Clotilde Costa Nogueira

PD: Medicina Molecular

Data: 15/01/2024

Resumo:

HR+/HER2- stage IV breast cancer patients are treated with a combination of CDK4/6 inhibitors plus endocrine therapy (ET). Nevertheless, all patients will develop intrinsic or acquired resistance, but there are not predictive biomarkers identified so far. Hence, in this thesis it was proved that the study of circulating material lets monitor disease evolution and tailor-patient therapy. The transcriptomic characterization of CTCs classified patients according to therapy response and determine resistance mechanisms to CDK4/6i plus ET. The cfDNA levels can be used to longitudinally study therapy response. In addition, it was proposed the characterization of circulating immune cells to identify predictive biomarkers to CDK4/6i plus ET in HR+/HER2- stage IV BC patients.

 Ir ao sumario

Teses defendidas en xaneiro

La temática jacobea y compostelana en la literatura contemporánea: evolución desde 2010 a 2014 e impacto en la práctica turística de los visitantes españoles. Un estudio a través de técnicas estadísticas y textométricas

IRENE PICHEL IGLESIAS

Director/es: Elías José Feijo Torres

PD: Estudos da Literatura e da Cultura

Data: 16/01/2024

Viticultura de precisión para la caracterización y gestión de viñedos en un contexto de cambio climático

MARTA RODRÍGUEZ FERNÁNDEZ

Director/es: Javier José Cancela Barrio, Xesus Pablo Gonzalez Vazquez

PD: Enxeñaría para o Desenvolvemento Rural e Civil

Data: 16/01/2024

Resumo:

Se analizarán los discursos sobre Santiago de Compostela y el Camino de Santiago presentes en la literatura española actual de 2010 y 2014 y la práctica turística de los visitantes españoles. Para ello se empleará un corpus literario de novelas y diarios de viaje y un corpus de entrevistas cuantitativas. Una vez establecidas las principales líneas discursivas de cada corpus utilizando técnicas de estadísticas y textométricas comprobaremos su grado de prevalencia en el otro para identificar y describir los procesos de interacción que se dan entre estos dos ámbitos, literario y turístico.

Resumo:

A lo largo de los últimos años, ha aumentado el interés de la teledetección aplicada a la agricultura de precisión, como conjunto de técnicas y herramientas que proporcionan información de utilidad en el menor tiempo posible para la toma de decisiones, demostrando ser de gran ayuda en muchos y diversos campos de la agricultura. La utilización de la agricultura de precisión basada en la toma de medidas para tratar de forma eficaz cada parte del terreno, es la clave para aplicar lo realmente necesario, en el espacio donde se necesite y en el momento oportuno, mejorando la eficacia para no malgastar los recursos, creando una agricultura más sostenible. Los recientes avances en la mejora de la calidad de los sensores, han supuesto un incremento significativo en la disponibilidad de imágenes de alta resolución, que han permitido el desarrollo de técnicas de tratamiento de imágenes en el monitoreo continuo del estado vegetativo y desarrollo del cultivo.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Detección molecular de streptococcus downii sp. Nov. En la placa dental supragingival de personas con síndrome de down y de población general no síndrome

ELIANE GARCÍA MATO

Director/es: Pedro Diz Dios,
Maximiliano Álvarez Fernández

PD: Ciencias Odontolóxicas

Data: 18/01/2024

Busca de preditores da reiteración de conduta suicida atendida nun servizo de urxencias hospitalario

MANUEL CASTRO BOUZAS

Director/es: Estrella Romero Triñanes

PD: Neurociencia e Psicología Clínica

Data: 19/01/2024

Design and formulation of nanocarriers for the treatment of diabetic eye diseases

AXEL KATTAR

Director/es: Carmen Isabel Alvarez
Lorenzo

PD: Investigación e Desenvolvemento
de Medicamentos

Data: 19/01/2024

 [Ir ao sumario](#)

Resumo:

El objetivo principal de este trabajo fue determinar la prevalencia de *S. downii* en la cavidad oral de personas con síndrome de Down y en la población general. Como objetivo secundario se planteó investigar si existía una correlación clínico microbiológica entre la prevalencia de caries y/o de enfermedad periodontal, y la detección de *S. downii*. Se concluye que la tasa de detección de *S. downii* en la placa dental supragingival es muy baja, tanto en personas con síndrome de Down como en la población general. Aunque este hallazgo no permite establecer una correlación clínico microbiológica, podría incluso acrecentar su interés como un potencial probiótico oral.

Resumo:

A crecente frecuencia dos episodios de conduta suicida, e o suicidio, estase a converter nun problema prioritario de saúde pública. A investigación previa recolle diversos factores de risco e protectores, así como diferentes evolucións, mais a súa abordaxe debера ser dende o estudo na poboación albo, das súas características e posibles determinantes da súa evolución. Para tal fin recolleuse información de tódolos episodios atendidos por conduta suicida no Servizo de Urxencias Hospitalario da Área Sanitaria de Ferrol entre os anos 2012 ó 2014 co obxecto de describir cal era a realidade asistencial nese período, para a continuación comprobar cal foi a súa evolución e que factores influiron na mesma. Os resultados ofrecidos permiten sinalar un perfil asistencial, así como delimitar tempos para a intervención e en que casos sería máis crítico ofrecela

Resumo:

This thesis consists of four key phases: Niosomes Design and Characterization; Stability of Niosomes through Langmuir Monolayer Studies; Formulation and Characterization of Oleogels for Topical Administration; In Vivo Epalrestat Distribution Comparison. These phases collectively aim to enhance epalrestat delivery to the posterior eye segment, offering potential solutions for preventing diabetic retinopathy.

Teses defendidas en xaneiro

Edición diplomática enfrontada de B e V: cuestións de paleografía, codicología e crítica textual da lírica profana galego-portuguesa

ANTONIO FERNANDEZ GUIADANES

Director/es: Elvira Fidalgo Francisco, María Mercedes Brea Lopez

PD: Estudos Medievais

Data: 19/01/2024

New supramolecular concepts for the development of functional systems in cells and protocells

ALICIA RIOBOO VIDAL

Director/es: Juan Ramón Granja Guillán, Javier Montenegro Garcia

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 19/01/2024

Resumo:

Esta tese ofrece unha transcripción completamente conservadora dos textos comúns ao Cancioneiro da Biblioteca Nacional de Lisboa, B, e ao Cancioneiro da Biblioteca Vaticana, V, que se complementa coa transcripción das notas marxinais, a indicación das correccións por sobreescritura e dos desprazamentos abreviativos. Unha serie de apéndices finais veñen a ilustrar os datos proporcionados polas transcripcións. Coa finalidade de mostrar a utilidade do material así presentado para a posterior elaboración das edicións críticas, analízanse algúns loci critici que presentan as cantigas. Tras a presentación e o estudo das lecturas propostas polos editores anteriores, unha vez analizados os mecanismos do erro, procédese a aceptar ou discutir esas lecturas, matizándoas ou, no seu caso, proponendo outras que poidan mellorar a base textual das pezas. Unha serie de apéndices finais veñen a ilustrar os datos proporcionados no corpo do traballo.

Resumo:

In this manuscript, we have approached the development of new functional supramolecular systems from a chemical perspective and with the objective to modify or replicate cellular functions. The main driving force of the three chapters of this work share a dynamic character of stimuli-responsive systems, which is crucial for their specific functional behaviour. The novel functional systems development focused on a protofilament cytoskeleton-mimetic system, a new ratiometric fluorescent SNARF probe with pH range sensitivity optimized and a pH sensitive antitumoral analogue of a natural venom.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Busca de violación da universalidade leptónica en decaementos semileptónicos de partículas estrañas en LHCb

ALEXANDRE BREA RODRÍGUEZ

Director/es: Xabier Cid Vidal, Diego Martínez Santos

PD: Física Nuclear e de Partículas

Data: 19/01/2024

Resumo:

Theoretical studies have demonstrated that Semileptonic Hyperon Decays (SHD) can be sensitive to Beyond the Standard Model dynamics that break leptonic flavour universality (LFU). The LFU test observable defined as the ratio between muon and electron modes is sensitive to non standard scalar and tensor contributions. Moreover there is a precise SM theoretical prediction. $\Lambda \rightarrow p \mu \nu$ was proposed as one of the most promising SHD to be studied at LHCb, due to its high acceptance efficiency and abundance in LHCb events. In addition, the electron mode has already been measured precisely and an improvement in the measurement of the BR directly translates into tighter bounds in LFU in s-u quark transitions. In this thesis is presented the blinded measurement of the branching fraction and the consequences of the precision achieved is discussed.

Nuevas estrategias de análisis en radiogenómica del cáncer de próstata

OLIVIA FUENTES RÍOS

Director/es: Antonio Salas Ellacuriaga, Ana Paula Vega Gliemmo

PD: Avances e Novas Estratexias en Ciencias Forenses

Data: 22/01/2024 - Presencial

Resumo:

El propósito de esta tesis es la identificación de marcadores genéticos asociados con el sangrado rectal, uno de los efectos adversos más relevantes en el tratamiento radioterápico de pacientes con cáncer de próstata. Para ello realizamos la secuenciación del exoma completo (WES) en 141 pacientes (46 casos y 95 controles) con cáncer de próstata tratados con radioterapia de nuestra cohorte, e incluimos datos de otros 391 pacientes (69 casos y 322 controles) de una cohorte externa de validación. A partir de estos resultados realizamos las siguientes aproximaciones: i) Investigamos variantes y genes previamente asociados con el desarrollo de efectos adversos en pacientes tratados con radioterapia; ii) Realizamos estudios de asociación basados en genes a partir de datos de secuenciación de exomas (WES); iii) Realizamos estudios de asociación del transcriptoma (TWAS) y del proteoma (PWAS) como nuevas aproximaciones ómicas; iv) Exploramos las rutas en las que están implicados los principales genes asociados con el sangrado rectal de nuestro estudio.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Comunicación institucional y plurilingüismo en el Ecuador. Estudio de las lenguas ancestrales como soporte vehicular de la comunicación de Gobierno

**ELIZABETH MARYANELLA CASTRO
MEDIAVILLA**

Director/es: José Miguel Túñez Lopez

PD: Comunicación e Información
Contemporánea

Data: 23/01/2024

*Novel Hybrid Electrocatalyst
Materials for Advanced Energy
Conversion Technologies*

MELANIE GUILLEN SOLER

Director/es: José Francisco Rivadulla
Fernández, María Del Carmen
Giménez López

PD: Ciencia e Tecnoloxía Química

Data: 23/01/2024

*Enhancing Emergency Response and
BLS Training for Laypeople and First
Responders Through Smart Glasses:
Feasibility and Impact of Video-
Assisted Interventions*

SILVIA ARANDA GARCÍA

Director/es: Antonio Rodríguez Núñez,
Roberto Jesús Barcala Furelos

PD: Investigación Clínica en Medicina

Data: 25/01/2024

 [Ir ao sumario](#)

Resumo:

El objeto de estudio de esta investigación radica en analizar el uso de las lenguas ancestrales como soporte vehicular de la comunicación gubernamental. Para cumplir con los objetivos de la investigación se trabajó con técnicas cualitativas y cuantitativas. Se analizaron 556.722 publicaciones para identificar el porcentaje de difusión en lengua ancestral, tipo de contenido y formato. Además, se entrevistó a los responsables de la comunicación institucional y otras autoridades a nivel ministerial. Se concluye que los contenidos en lenguas ascentrales representan el 0,14% por ciento de lo difundido por el Gobierno de Ecuador en redes sociales durante los años 2019 y 2020. Las lenguas kichwa, wao tededo y shuar fueron las más utilizadas.

Resumo:

The thesis addresses the study of new carbon-based materials and their applications in the field of energy conversion. This study delves into the development of new metal-carbon hybrid electrocatalysts, which play a key role in improving the efficiency and sustainability of various energy conversion technologies. The main objective of this thesis is to develop a methodology for the electrochemical exploitation of precious metals for applications related to the electrolysis of water and urea, as well as fuel cells. To this end, a new class of hybrid carbon nanostructures will be developed to support electrochemically active metallic nanostructures that will act as catalysts for energy conversion.

Resumo:

Los objetivos específicos por secciones fueron: a) evaluar la viabilidad de la comunicación a través de videollamadas utilizando smart glasses en un entorno extrahospitalario para determinar su aplicabilidad en un escenario simulado de paro cardíaco atendido por legos, b) evaluar el impacto de utilizar smart glasses para la comunicación por video con el teleoperador de emergencias en el desempeño de los testigos en situaciones simuladas de emergencias extrahospitalarias, y c) analizar la teleformación con realidad aumentada a través de smart glasses como herramienta educativa para el manejo de paros cardíacos.

Teses defendidas en xaneiro

Skyrme neutron stars

MIGUEL HUIDOBRO GARCÍA

Director/es: Christoph Adam

PD: Física Nuclear e de Partículas

Data: 25/01/2024

Resumo:

The present thesis aims to develop a realistic description of highly dense nuclear matter and neutron stars within the Skyrme model. For this purpose, the properties of neutron stars and the problem of ultra-dense nuclear matter are introduced. The main features of the Skyrme model and the previous attempts to reproduce neutron stars are reviewed to introduce a physically motivated generalization of the model that yields remarkable results for the neutron stars observables. We establish the basis for a consistent description of infinite nuclear matter at each range of densities and perform the standard quantization procedure to account for the isospin asymmetric effects. Finally, we consider the kaon condensation in the neutron star cores, and we include rho mesons as a viable solution to the compression modulus problem.

Tecnoloxías para extracción y análisis de credibilidade de contenidos online relacionados con la salud

JULIA REY BRANDARIZ

Director/es: Mónica Pérez Ríos, Alberto Ruano Raviña

PD: Epidemioloxía e Saúde Pública

Data: 25/01/2024

Resumo:

En esta tesis se realiza un análisis descriptivo de la evolución de las prevalencias de consumo de tabaco en España y en sus 17 CC. AA. en función del sexo. A través de este estudio se observó que la evolución de las prevalencias de consumo de tabaco es diferente entre hombres y mujeres y que varía entre CC. AA. Con el objetivo de identificar los diferentes estudios sobre mortalidad atribuida al consumo de tabaco realizados en España se realizó una revisión sistemática. En esta revisión se observó que se disponía de estimaciones a nivel nacional, autonómico, provincial y ciudad. Sin embargo, las estimaciones a nivel nacional no eran periódicas, no se disponía de estimaciones en todas las CC. AA. y en las que presentaban una estimación, los datos estaban desactualizados. Otra conclusión de esta revisión fue la elevada variabilidad encontrada a nivel metodológico entre los estudios. En esta tesis se incluye el diseño de la herramienta metodológica STREAMS-P, que permite homogeneizar los resultados de estimaciones de mortalidad atribuida y aumentar la calidad de los mismos.

 [Ir ao sumario](#)

Teses defendidas en xaneiro

Impacto de la forestación de terrenos agrícolas sobre el carbono orgánico lábil y la actividad microbiana del suelo

ELENA GARCÍA CAMPOS

Director/es: Beatriz Loreto Prieto Lamas, M^a del Carmen Trasar Cepeda

PD: Medio Ambiente e Recursos Naturais

Data: 29/01/2024

Sistemas basados en las comunidades biológicas acuáticas para la evaluación del estado ecológico de los bofedales de la meseta andina de la Reserva de Producción de Fauna Chimborazo

JUAN CARLOS CARRASCO BAQUERO

Director/es: Fernando Cobo Gradin, Rufino Vieira Lanero

PD: Biodiversidade e Conservación do Medio Natural

Data: 30/01/2024

*Variabilidade espacial-temporal na biodisponibilização de elementos tóxicos para *Ucides cordatus* na Baía de Todos os Santos, (Bahia, Brasil)*

MÔNICA ARLINDA VASCONCELOS RAMOS

Director/es: Xose Lois Otero Pérez

PD: Medio Ambiente e Recursos Naturais

Data: 30/01/2024

[↩ Ir ao sumario](#)

Resumo:

En la tesis se estudia el efecto de la forestación sobre diversas propiedades bioquímicas relacionadas con la abundancia y actividad de los microorganismos del suelo, mineralización del carbono, C asociado a la biomasa microbiana, etc., así como con la estructura y la labilidad de la materia orgánica, mediante distintos tipos de fraccionamiento y/o extracciones de diversas formas de carbono orgánico del suelo, comparando lo que sucede en parcelas forestadas y en parcelas adyacentes que mantienen el uso previo a la forestación. En la primera parte del estudio se analizó la capa superficial de un gran número de suelos forestados comparándola con la de suelos agrícolas colindantes con el uso previo de cultivo de rotación maíz-prado o maíz con periodos de barbecho. Los resultados de este estudio sugieren que la forestación no tiene un efecto importante y significativo en el papel de los suelos como sumidero de carbono.

Resumo:

Los bofedales son ecosistemas altoandinos extremadamente frágiles, de gran importancia socioeconómica y ecológica. En la jurisdicción de la Reserva de Producción de Fauna Chimborazo se ubican 16 bofedales, situados en las provincias de Bolívar (7), Tungurahua (4) y Chimborazo (5) del Ecuador. Sin embargo, a pesar de su importancia, estos ecosistemas en la actualidad atraviesan un fuerte problema de deterioro ecológico, producto del desarrollo económico y urbano. Por tanto, este estudio se ha realizado con el objetivo de evaluar el estado ecológico de los bofedales de la meseta andina de la Reserva de Producción de Fauna Chimborazo, a través de parámetros físico, químicos y biológicos.

Resumo:

Esta tese teve como finalidade investigar o comportamento sazonal e a variabilidade espacial dos componentes e atributos do solo dos manguezais da Baía de Todos os Santos, Bahia, Brasil (Cacha Preggo, CP; Ponta Grossa, PG; Ilha de Maré, IM; e Pitinga, PT), bem como o comportamento geoquímico e a biodisponibilidade de elementos traço (Cu, Zn, Ni, Cd, Cr e Pb) nestes ambientes. Em cada área e em cada estação (seca DS; chuvosa WS) foram coletadas 12 amostras compostas da parte superficial do solo, e 12 na profundidade. Adicionalmente foram coletadas doze amostras compostas de folhas de mangue, considerando as espécies representativas de cada bosque.

Teses defendidas en xaneiro

Las competencias profesionales en la formación inicial de maestras y maestros del grado en educación infantil: un análisis desde la perspectiva del alumnado

NURIA ABAL ALONSO

Director/es: Eduardo José Fuentes Abeledo, Pablo César Muñoz Carril

PD: Educación

Data: 31/01/2024

Critical phenomena and vortex dynamics in superconductors of technological interest

IAGO FERNÁNDEZ LLOVO

Director/es: Jesús Manuel Mosqueira Rey

PD: Ciencia de Materiais

Data: 31/01/2024

Resumo:

Los datos han sido sometidos a diversos análisis estadísticos para ofrecer los resultados e interpretaciones pertinentes, así como las conclusiones. Los resultados obtenidos alertan de puntos fuertes y débiles en el desarrollo de las competencias organizadas en torno a cuatro dimensiones: docente, institucional, tutorial y personal. En las conclusiones incorporamos también algunos ejemplos de iniciativas adoptadas en uno de los centros para una mejor capacitación en relación con determinadas competencias que se estiman con menor desarrollo desde la percepción de los futuros docentes con la intención de adecuar y mejorar los procesos formativos.

Resumo:

This thesis focuses on several open questions of high- T_c superconductors. Firstly, we study the vortex state of iron-based superconductors (IBS), particularly the anomalous angular dependence of the upper critical field, the second magnetization peak in the critical state of highly anisotropic IBS, and the less studied vortex pinning induced by surface irregularities. Secondly, we investigate the highly debated nature of precursor superconducting effects on cuprate superconductors. Our findings deepen our understanding of the impact of nanostructuring and dimensionality on superconducting properties, with implications on the technological applications of superconductors, by exploring mechanisms to enhance the critical current and the irreversibility magnetic field.

 [Ir ao sumario](#)

«A ciencia serve para darnos unha idea de como de vasta é a nosa ignorancia»

Robert De Lamennais

nEDIUS

Editada por Escola de Doutoramento Internacional da USC (EDIUS), Santiago de Compostela

Coordinación:
Miguel Tüñez

Revisión lingüística:
Gisella Costas López
PD Estudos da Literatura e da Cultura

Copy:
Clara Castilla

Deseño:
nudobrand

Escola de Doutoramento Internacional (EDIUS)

881814360 / 14361
edius@usc.es

Casa dos Catedráticos. Av. das Ciencias, 6
15782 Santiago de Compostela

Depósito Legal: C 1550-2020
ISSN 2792-6079

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE
CULTURA, EDUCACIÓN
E UNIVERSIDADE

Actividade financiada polo Convenio de Colaboración entre a Consellería de Cultura, Educación e a USC para o desenvolvemento de accións estratéxicas de I+D+i.